

SJÓVINNUHÚSIÐ

Er tað tá ikki skattaborgararnir í Havn, sum í síðsta enda gjalda fyri Sjóvinnuhúsið?

– Nei, soleiðis síggja vit tað ikki. Tórshavnar Havn er ein forrætning, sum hevur nakrar inntøkur og nakrar útreiðslur. Og hetta er ein útreiðsla hjá Tórshavnar Havn.

Politisk leiga

Sambært gerðabókunum hjá Tórshavnar Býráð verða tað býráðspolitakararnir sjálvir, sum koma at gera av, hvørjar privatar fyrirk-ur skulu sleppa inn í Sjóvinnuhúsið at leiga. Í august í fjør vísti Vinnunevndin í býráðnum á, at ein ávísur áhugi hevði verið fyri at leiga í bygninginum. Men sambært nevndini vóru tað ikki allir leigararnir, sum hóskaðu so væl til tær ætlanir, sum kommunan hevði við Sjóvinnuhúsinum. Tilmælið frá Vinnunevndini varð tí

soljóðandi: "Mælt verður til at leiga út til tær fyrirkurnar, sum vit halda passa til konseptið, fyri eisini at geva pláss til meira hóskandi leigarar, sum koma við tíðini."

Heðin Mortensen viðgongur eisini, at tað vera býráðspolitakarar, sum koma at gera av, hvørjar privatar fyrirkur sleppa gjøgnum nálaureygað inn í Sjóvinnuhúsið:

– Ja, fyrst og fremst verða tað býráðspolitakararnir í Vinnunevndini, sum taka støðu til leigararnar. Men kemur tað til skarpskeringar, so verður tað lagt fyri býráðið.

Heðin Mortensen heldur onga orsök vera at lýsa leigumøguleikarnar í Sjóvinnuhúsinum leysar hjá øllum at søkja. Borgarstjórin vísir hinvegin á, at leigumálini verða verða vald út eftir føstum mannagongdum.

– Nei, tað verður neyvan

lýst alment. Hinvegin er kunnað alment um bæði móguleikar og málból. Boðskapurin er, at vit ynskja vinnufyrirkur, sum hava nakað við sjógvn at gera. Eg rokni við, at áhugaðar fyrirkur venda sær til okkara, sigur Heðin Mortensen og dregur fjórðu kaninina úr hattinum:

– Vit vita enn ikki, hvussu stóran part av bygninginum Tórshavnar Havn og Tórshavnar Kommuna sjálvi koma at brúka. Nógv virksemi í kommununi kann flyta inn har. Hvør veit, kanska øll umsitingin hjá kommununi endar har úti.

Hevur kommunan ikki fyri kortum keypt bygningar frá BankNordik, júst til kommunalu umsitingina?

– Har vóru fleiri um boði at keypa. Tað er altíð skjótt at selja ein bygning aftur, svarar Heðin Mortensen.

Hóast Tórshavnar Havn klárar at gera iløgur fyri smáar 100 milliónir í Sjóvinnuhúsið og útbýggja havnalagið fyri aðrar 350 milliónir, so hevur Tórshavnar Kommuna ikki ráð at lækka skattin. – Tað er at blanda perur og bananir saman, sigur Heðin Mortensen, sum ikki vil hoyra talan um at lata inntøkurnar hjá Tórshavnar Havn fara í kommunukassan.

Mynd: Alan Brockie/Tórshavnar Kommuna

Skatturin lækkar ikki

Borgarstjórin í Havn eftirlýsir móguleikan at skilja Tórshavnar Havn heilt burtur frá Tórshavnar Kommunu. Og tað kemur ikki upp á tal at brúka inntøkur hjá Tórshavnar til at lætta um hjá borgarum í Havn ella øvugt, sigur Heðin Mortensen

Jón Brian Hvidtfeldt

– Hatta er at blanda perur og bananir saman.

Heðin Mortensen er avgjørdur í spurninginum, hví stóru inntøkurnar hjá Tórshavnar Havn ikki kunnu vinna vegin fram til kommunukassan.

Í Sosialinum mánadagin vísti advokaturin Bjørn á Heygum á, at skattaborgararnir í høvuðsstaðnum eiga inntøkurnar hjá Tórshavnar Havn:

– Havnapengar eru ein kommunal inntøka, og Tórshavnar Kommuna eigur tí pengarnar. Tað er einki til hindurs fyri, at hesar 100 milliónirnar verða tiknar inn í kommunukassan og latnar út aftur í skattalætta til borgararnar í Tórshavnar Kommunu, sigur Bjørn á Heygum.

Diskusjónin er áhugaverd, nú bæði figgjarlógin fyri 2015 og figgjarætlanin hjá Tórshavnar Kommunu fyri 2015 eru til viðgerðar, ávikavist í løgtinginum og á Vaglinum.

Tá landsstýrismaðurin í figgjarmálum legði fram figgjarlógarpupsotið fyri 2015, eftirlýstu mong, hvar skattalættin til lægru inntøkurnar bleiv av. Landsstýrismaðurin sendi apuna víðari til kommunurnar, sum sambært honum fara avstað við at kalla øllum skattakrónunum hjá lægru inntøkunum. Og lögmaður tók tráðin upp aftur, tá figgjarlógin var til fyrstu viðgerð í løgtinginum nakrar dagar seinni:

– Javnaðarborgarstjórin í Havn, sum eigur øgiliga nógvar pengar, vil ikki geva teimum lágløntu skattalætta, segði Kaj Leo Holm Mortensen í tinginum henda dagin.

Tórshavnar Havn skal sum kunnugt gjalda allar tær 94 milliónirnar, sum tað higartil er mett at kosta at umvæla og umbyggja gamla saltsilobygningin til eitt nýmótans Sjóvinnuhús. Í langtíðarætlanini hjá Tórshavnar Havn liggur somuleiðis í kortunum ein havnaútbygging fyri tilsamans 350

milliónir krónur. Tórshavnar Havn skapar so nógvar inntøkur, at hon sambært borgarstjóranum sjálv megnar at gjalda hesar stóru iløgur.

Heðin Mortensen tvíheldur um, at eingin króna skal úr kassanum hjá Tórshavnar Havn í kommunukassan á Vaglinum.

– Tórshavnar Havn er ein forrætning við inntøkum og útreiðslum. Rakstur, umvælingar og iløgur hjá Tórshavnar Havn verða figgjarðar við inntøkum hjá Tórshavnar Havn, og eg pástandi, at Tórshavnar Havn hevur bestu havnaviðurskifti í landinum, argumenterar Heðin Mortensen.

Skatturin

Samstundis sum Tórshavnar Havn ger stórar iløgur, so tvíheldur borgarstjórin um, at pengar eru ikki til skattalætta.

– Tað er fullkomiliga hol í høvdið at tosa um, at kommunur skulu lækka skattin. Landið krevur okk-

um at rinda bæði eitt og annað og tað ber ikki til, samstundis sum vit skulu lækka skattin. Skulu vit veita skattalætta, mugu vit eisini fáa part av inntøkunum hjá landskassanum, segði Heðin Mortensen við in.fo 1. oktober.

Við boðskapinum vildi borgarstjórin skúgva frá sær pástandin, at hansara kommuna er orsøkin til, at lægru inntøkurnar ikki fáa skattalætta.

Hvussu kanst tú siga soleiðis, samstundis sum tú brúkar 100 milliónir til at seta í stand ein gamlan bygning á Vestaru vág, soleiðis at hann kann húsa pørtum av vinnulívinum í býnum?

– Eg klári ikki at svara spurninginum so einfalt, sum tú setir hann. Inntøkurnar hjá Tórshavnar Havn skulu sum nevnt brúkast til Tórshavnar Havn. Alt annað er at blanda saman perur og bananir.

Hví er tað soleiðis?

– Hetta er ein leistur, sum hevur verið brúktur, líka síðani vit bygdu út molan í Havn fyrst í sjeitiárunum.

Tú eftirlýsir móguleikan at sleppa fram at inntøkum hjá landskassanum, samstundis sum tú ikki vil fara eftir eini inntøku hjá kommununi sjálvari. Hví er tað rímligt?

– Tað er at blanda tingini saman. Tað vildi verið ein lótuvinningur at tikið inntøkur frá Tórshavnar Havn at latið út sum skattalætta, fyri so at farið í kommunukassan og latið skattgjaldaran rinda fyri neyðugar iløgur í Tórshavnar havn, tá tað skal gerast.

Hví?

– Tórshavnar Havn hevur bestu havnaviðurskifti í landinum, men vit hugsa langsigtað. Vit skulu framhaldandi hava bestu umstøðurnar. Tú mást hava visjónir!

Sum nevnt leggur figgjarætlanin hjá Tórshavnar Kommunu fyri 2015 upp til sama skattaprosent og sama barnafrádrátt sum í ár.

– Skattalætti er so nógv. Í míni verð er skattalætti eisini góðar vælfærdartænastur, ið antin eru ókeypis ella bíligar fyri borgaran at brúka, sigur Heðin Mortensen og nevnr bussleiðina, svimjihøllina og systkinaavsláttur á dagstovnunum sum dømi.

Partafelag

Tað er sjónligt, at borgarstjórin hevur hug at kvala myndina av Tórshavnar Havn sum eina inntøkukeldu fyri kommunukassan. Hann vil tvørturímóti fara øvugta vegin:

– Eg kundi ynskt mær eina

havnalóg, sum gav heimild at skilja sundur virksemið á havnalagnum frá restini av kommununi. Tað er leisturin, sum verður brúktur alla aðrastaðni, og sum skapar vøkstur, argumenterar Heðin Mortensen.

Ein leistur, har Tórshavnar Havn gjørdist alment partafelag?

– Ja, ella í øllum føri ein leistur, har Tórshavnar Havn kundi verið skipað á meira handilsligum grundarlag. Tað vildi bøtt um inntøkumøguleikarnar.

Hvat hevði verið betri?

– Vit hava higartil valt at halda Tórshavnar Havn í egnum roknskapi. Men eitt vatntætt skott millum kommununa og Tórshavnar Havn hevði skapt ein heilt annan dynamikk. Tórshavnar Havn hevði tá havt nógv betri móguleikar at skapa virksemi og útvega sær inntøkur, argumenterar Heðin Mortensen.

Sambært borgarstjóranum hevur kommunala ynskið ligið á borðinum í longri tíð.

– Arbeiðið er gjørt, men landsstýrið og løgtingið fær ikki tikið seg saman til at fáa neyðugu lóggávuna samtykta, sigur Heðin Mortensen.